

Referințe bibliografice

1. *Codul penal al Republicii Moldova* nr. 985-XV din 18.04.2002, republicat în: Monitorul Oficial al R. Moldova, din 14.04.2009, nr. 72-74/195, Monitorul Oficial al R. Moldova, din 13.09.2002, nr. 128-129/1012.

2. Berliba V., Cojocaru R., *Infracțiunea continuă și continuată în legea penală a Republicii Moldova*, În: Revista de drept penal, anul XIII, nr.4, octombrie – decembrie, București, 2006.

3. Berliba V., Cojocaru R., *op. cit.* București, 2006.

4. Dobrinou V. ș.a., *Drept penal. Partea generală.*, București: Ed. ATLAS LEX, 1994.

5. Basarab M., *Drept penal. Partea generală*. Vol. II, Ed. a III-a revăzută și adăugită, Cluj-Napoca: Ed. Lumina Lex, 2002.

6. Basarab M., *Partea generală a Codului penal român într-o perspectivă europeană*. În: Revista de drept penal, nr. 1/2004.

7. Papadopol V., Pavel D., *Formele unității infracționale în dreptul penal român* București: Casa de editură și presă „Șansa” – S.R.L., 1992, p. 59.

8. Dongoroz V., *Drept penal (Tratat)*, Institutul de Arte Grafice „Titajul”, București, 1939.

9. Biro L., Basarab M., *Curs de drept penal al R.P.R. Partea generală*. București: Ediția didactică și pedagogică, 1961.

10. Berliba V., Cojocaru R., *op. cit.* București, 2006.

11. Dobrinou V. ș.a., *op. cit.* București, 1994.

12. Papadopol V., Pavel D., *op. cit.* București, 1992, p. 171.

13. Alexei Barbăneagră, Gheorghe Alecu, Viorel Berliba, Vitalie Budeci, Trofim Carпов, Valeriu Cușnir, Radion Cojocaru, Alexandru Mariș, Tudor Popovici, Gheorghe Ulianovschi, Xenofon Ulianovschi, Nicolae Ursu, Victor Volcinschi, *Codul Penal al Republicii Moldova. Comentariu*, Chișinău: Sarmis, 2009, 860 p.

REFLECȚII PRIVIND PROBLEMELE CONCEPTUALE ALE PUTERII DE STAT

Ion JECEV,
lector universitar USM, doctorand

REZUMAT

Analiza conceptului puterii de stat permite evidențierea a patru înțelesuri ale ei: ca raport volițional, ca organ al statului, ca funcție și ca ansamblu de atribuții. Fiecare dintre aceste abordări oferă posibilitatea de a evidenția destinația socială a puterii de stat și rolul ei în reglementarea relațiilor sociale.

SUMMARY

The analysis of the concept of state power allows the emphasise of its four meanings: as volitional report, as organ of the state, as a function and set of tasks. Each of these approaches makes it possible to highlight the social nature of the state power and its role in the regulation of the social relations.

Puterea de stat este o varietate a puterii sociale, care are calități politice, totodată puterea de stat este putere publică. Puterea de stat nu există decât inserată în inima unei societăți; societatea statală nu există și nu subzistă decât prin puterea politică. Puterea de stat prezintă astfel forma oficialmente constituită a puterii politice, forma publică sub care se organizează și funcționează această putere.

Relația dintre puterea politică și puterea de stat nu este unilaterală. Autorul Anton Carpinski definește puterea politică în felul următor: „Capacitatea de a-i obliga pe actorii unui sistem social dat să-și îndeplinească obligațiunile pe care le impun obiectivele sociale, mobilizând resursele societății în vederea asigurării acelor obiective” [1].

Puterea politică nu se erodează în timp, nu își schimbă esența și conținutul, pe când puterea de stat

este în mod necesar o putere predispusă schimbărilor atât în ceea ce privește conținutul și formele de exercitare, cât și în ceea ce privește titularul. În democrațiile constituționale clasa politică sau elitele conducătoare se schimbă în funcție de voința suverană a poporului, pe când titularul puterii politice – poporul – rămâne neschimbat, indiferent de procesul trecerii de la o generație la alta.

Dacă puterea politică stă la baza puterii de stat, aceasta consolidează puterea poporului prin formele multiple pe care i le oferă, pentru a se exterioriza și materializa în acte de putere (legi). Chiar și societatea civilă (partidele politice, sindicatele, presa, organizațiile neguvernamentale, opinia publică în general) sprijină puterea suverană a poporului. Societatea civilă este ea însăși o *potentia* într-un sens derivat din cel originar. De aceea, societatea civilă se poate opune

autorităților statale tiranice, dar nu și puterii, al cărui titular este poporul. Puterea se raportează în mod necesar la un titular, căruia îi sînt recunoscute anumite prerogative. Dacă statul exercită o putere delegată, circumscrisă înfăptuirii unor obiective sociale de interes general (binele comun), titularul puterii globale nu poate fi în epoca noastră decît poporul ori, după caz, națiunea, care deține în mod originar puterea politică. Poporul sau națiunea este titularul puterii politice, pe cînd statul (autoritățile/puterile publice) reprezintă titularul exercițiului puterii de stat încredințate în mod legitim de popor. Între popor și stat se stabilesc anumite relații, pe baza cărora ciclul putere politică (originară) – putere de stat (derivată) se reia la nesfîrșit, cu condiția respectării principiilor democratice.

Potrivit unei asemenea paradigme, periodic poporul, apelînd la proceduri electorale, își exercită puterea politică prin intermediul unor reprezentanți ai săi, care pun bazele funcționării puterii de stat.

Raporturile reciproce ce se stabilesc între guvernați (titularul puterii politice) și guvernanți (titularii puterii de stat) se manifestă, pe de o parte, prin încredințarea de către cei guvernați a exercițiului prerogativelor puterii politice și prin controlul înfăptuit de ei asupra „celor aflați la putere”, iar, pe de altă parte, ca raporturi de putere concretizate în comandamente, ordine, instrucțiuni impuse de subiecți politici specializați (guvernanți) membrilor colectivității,

individual sau grupați pe diferite criterii (guvernații) [2].

Puterea politică a poporului și puterea de stat, sînt esențialmente unice, în sensul că nu pot fi concurate în mod legitim de alte puteri de același tip [3].

Puterea de stat este astfel o putere derivată și condiționată de puterea politică deținută de popor. În afara acestei condiționări, puterea de stat ar fi o putere concurentă și egală ca pondere cu puterea politică. Faptul că puterea de stat este o putere delegată sau, altfel spus, o putere derivată și condiționată înseamnă că ea nu poate fi opusă poporului și folosită împotriva și pentru împilarea acestuia. Tocmai de aceea puterea de stat este legitimă, dacă rezidă în puterea suverană a poporului. Puterea de stat nelegitimă este o putere rezultată din uzurparea puterii legitime sau a puterii exercitate împotriva poporului.

Forța de dominație, constrîngerea exercitată de stat se întemeiază pe o voință superioară, care este cea a poporului sau a națiunii. Nu este însă vorba de suma aritmetică a voințelor indivizilor, ci de o voință colectivă și abstractă, rezultată din consimțămîntul tacit al indivizilor, dar și din conștientizarea de către popor a rolului și forței sale în cadrul delimitat al unui teritoriu. Voința colectivă supraindividuală a poporului se află la temelia puterii (suveranității) acestuia și constituie conținutul său, în timp ce statul (puterea de stat) reprezintă „forma politică”, exteriorizarea instituțională a suveranității poporului.

Puterea publică, element indispensabil, definitiv al statului, adesea înfățișată ca unitate „politică și juridică”, „coeziune politică” (Marcel Prélôt)[4], „legătură juridică și suveranitate” (Giorgio del Vecchio), este acea putere care îi dă statului forma și caracterul propriu. Teritoriul oferă cadrul, populația furnizează substanța careia statul îi dă forma sa. Potrivit adagiului scolastic „sicut materia appetit formam”, așa cum materia tinde spre formă, societatea aspiră la stat, care însă nu se naște decît sub influența acțiunilor umane deliberate.

„Statul nu este niciodată un dat”, cum sînt populația, teritoriul, mediul natural, „statul este întotdeauna creat” (Lucien Febvre) sau, după cum spunea un jurist, discipol al lui Fr. Gény, „statul nu este niciodată dat, el este întotdeauna construit”. Această construcție se realizează de către putere, prin forțele sale de convingere și de constrîngere, iar puterea rămîne un atribut inerent al statului [5].

În literatura juridică și cea politică, pentru desemnarea acestui ultim element al statului se utilizează fie termenul de „putere de stat”, fie cel de „autoritate publică”.

O definiție unitară a ceea ce se numește „puterea de stat” sau „autoritatea publică” pentru diferite epoci de dezvoltare a societății nu este posibilă. În această privință, este suficient să spunem că, în timp ce în monarhiile absolute „puterea de stat” se confundă cu o singură persoană („Statul sînt eu”, spunea regele Franței Ludovic

al XIV-lea), în democrațiile moderne, consideră Tudor Drăganu, ea apare ca un sistem de organe, competente să exercite funcțiile statului: legislativă, executivă, judecătorească [6].

Conceptul „puterii” și cel al „puterii de stat” sînt pe larg utilizate în literatură, precum și în formulările actelor normativ-juridice. Folosirea acestor termeni în documentele normative presupune formalizarea acestor concepte și includerea în aparatul categorial, utilizat în procesul legislativ.

Formalizarea conceptului „puterea de stat” dă naștere unor probleme cu caracter de conținut, care are legătură cu interpretarea anumitor prevederi constituționale [7].

Problemele pur teoretice de înțelegere a naturii juridice a puterii de stat au prezentat subiect de interes științific și pentru savanți renumiți, juriști ruși de pînă la Revoluția din 1917 ca N.M. Korkunov, L.I. Sorokin, V.M. Hvostov.

N.M. Korkunov scria: „Puterea de stat, ca forță, condiționată de conștiința cetățenilor din dependența lor față de stat, dă naștere în viața societății la fenomene specifice de genuri diferite. În primul rînd, ea îi determină pe cetățeni să facă aceea ce ei consideră necesar pentru stat, de care simt dependența (...) În al doilea rînd (...), cetățenii se supun ordinilor anumitor persoane, recunoscute ca organe ale puterii de stat” [8]. Caracteristica puterii de stat ca forță capabilă de a supune este corectă în legătură cu faptul că influența organizată a statului nu poate fi exercitată,

bazîndu-se numai pe convingere. Realizarea puterii (forței) presupune activitatea unor persoane (organe) special abilitate, care se exercită prin intermediul comandamentului general obligatoriu. De putere „dispun” și de aceea, în acest context, nu este vorba de echivalarea organului cu puterea. De aici se pot trage și concluzii contradictorii [9]. N.M. Korkunov menționează: „Așa cum ceea ce se îndeplinește de organ se numește în general funcția lui, și acele acte ale puterii, la exercitarea cărora are dreptul acest organ al puterii, tot sînt numite funcții ale organului puterii, iar în afara relației referitoare la un organ concret sau altul, care le exercită, ele sînt numite la fel pur și simplu funcții ale puterii, precum toate funcțiile în general, exercitate de anumite organe vii (...)” [10]. Subliniem că autorul, nepunînd semnul egalității între putere și organele statului, menționează că puterea se manifestă prin influența de constrîngere și se exercită de organele de stat prin intermediul realizării funcțiilor.

Puterea se manifestă, în primul rînd, în activitatea organului de stat, forța căruia este determinată nu de direcția în care ea se exercită, dar de posibilitățile (atribuțiile) ce îi permit să îndeplinească sarcinile puse în fața sa. Funcția (înțeleasă ca direcție de activitate) nu caracterizează puterea ca posibilitatea de a exercita constrîngerea. Se poate de spus că una dintre funcțiile statului în general constituie exercitarea constrîngerii, dar în acest caz este vorba doar despre una dintre di-

recțiile de activitate, dar nu despre conținutul puterii [11].

O abordare diferită a naturii puterii de stat o întîlnim la L.I. Petrajițki. Recunoscînd constrîngerea ca atribut al puterii, el înțelege puterea de stat ca raport juridic, iar referitor la putere vorbește despre drepturile unora în interacțiune cu obligațiile altora. „Prin puteri speciale trebuie de înțeles corespunzător că ele sînt speciale, adică limitate de un anumit domeniu de comportament, obligațiile unora – drepturile altora” [12]. În același timp, conform lui L.I. Petrajițki, subiecții puterii supreme și celor subordonate exercită funcțiile de adoptare a legilor (puterea legislativă), judecătorească și executivă. După cum vedem, autorul nu își pune drept sarcină formularea unei definiții unitare a conceptului puterii de stat. Într-un caz el vorbește despre putere ca despre raport juridic, în al doilea – despre funcții [13].

În alt sens a folosit termenul „putere de stat” P.A. Sorokin: „Dacă puterea de stat este ignoranță și se conduce în politică nu de binele societății, dar de închipuirii egoiste înguste în folosul propriu, măsura amestecului unei astfel de puteri în cadrul altor condiții egale este imposibil să fie pozitivă, ea mai degrabă va cauza rău societății” [14]. În așa context puterea se echivalează cu organele statului, deoarece funcția sau atribuția (înțelese ca putere) nu pot fi ignorate sau să exercite „amestecul” [15].

Altfel determină puterea de stat V.M. Hvostov: „Puterea supremă

a statului în principiu este la fel de unică, ca însuși statul. Ea nu reprezintă în sine ansamblul anumitor atribuții, între care există lacune, dar este legătură: unitatea”. [16] Din acest enunț se poate presupune că puterea este înțeleasă ca atribuții îndeplinite de organele statului. Însă în aceeași lucrare se vorbește despre limitarea puterii „de competența altei puteri supreme, situate mai sus”, despre puterea supremă ce conduce cu treburile locale, ceea ce presupune tratarea ei ca organ al statului. Este interesantă poziția autorului privind înțelegerea funcțiilor puterii, dintre care sînt evidențiate „legislația, judecata și administrarea”. Însă puterea nu se echivalează cu funcția, ci se vorbește despre funcțiile (direcțiile de activitate) puterii supreme [17].

Definirea puterii ca funcție este dată de I.E. Farber, care presupune că „conceptul general al puterii raportate la puterile statale și nestatale poate fi formulat în felul următor: puterea este funcția necesară a ori cărui colectiv în conducerea cu membrii săi, pentru reglementarea activității comune” [18].

Abordarea funcțională în încercarea de a defini puterea este destul de răspîndită în publicațiile contemporane. G.N. Manov menționează că „orice putere, inclusiv cea de stat, este o funcție deosebită de conducere, orientare și coordonare a acțiunilor voliționale ale oamenilor” [19].

Este răspîndită conceperea puterii ca raport volițional. V.E. Cirkin o formulează în felul următor:

„Puterea de stat este un raport volițional, apărut în societate pe baza asimetriei sociale și condiționat de necesitatea de a o conduce, în care o parte a acestuia este un subiect politic deosebit – statul, organul său, persoana cu funcții de stat”. [20] Din această definiție rezultă că puterea de stat nu este ansamblul de organe ale statului, dar se realizează de aparatul statal specializat (parlament, guvern, judecătoria etc.). Prin aceasta puterea de stat nu se reduce la aparatul de constrîngere: nu puterea ia hotărîrea și constrînge la executarea prescripțiilor voliționale, dar organele sale special formate.

Abordările menționate în elucidarea conceptului puterii de stat ne permit să evidențiem, cel puțin, patru înțelesuri ale ei: ca raport volițional, ca organ al statului, ca funcție și ca ansamblu de atribuții. Fiecare dintre aceste abordări dă posibilitatea de a evidenția destinația socială a puterii de stat și rolul ei în reglementarea relațiilor sociale.

Folosirea termenului „puterea de stat” în legislația Republicii Moldova ne permite să vorbim despre deosebirile esențiale în înțelegerea acestui termen de către legiuitor. În același timp, este important de avut în vedere că nu orice definiție științifică poate fi formalizată, adică să-și găsească reflectare adecvată în norma legală. De exemplu, înțelegerea puterii de stat ca raport volițional puțin probabil că poate fi tradus în limbajul dreptului. Tendința de a prezenta puterea de stat ca func-

ție este productivă în plan general teoretic. Dacă încercăm să prezentăm conceptul general teoretic ca instituție juridică, apar o mulțime de probleme de ordin tehnico-juridic greu de rezolvat [21].

Cea mai simplă cale poate fi formalizarea conceptului „puterii de stat” prin identificarea ei cu organele statului. Această abordare este destul de răspîndită printre reprezentanții unor științe ramurale. Însă Constituția Republicii Moldova nu consacră această înțelegere a puterii. Cu atît mai mult, studierea normelor Constituției RM ne-a dus la concluzia referitoare la predominarea concepției puterii de stat ca ansamblu de atribuții realizate de organele special instituite.

În legătură cu aceasta apare întrebarea referitoare la conceptul „atribuții”. În Constituția Republicii Moldova termenul „atribuții” se folosește pe larg pentru caracteristica volumului de drepturi și obligații ale organelor puterii de stat, de obicei, în literatura pentru desemnarea volumului de drepturi și obligații ale organelor puterii de stat. În mod frecvent, în literatură, pentru desemnarea volumului de drepturi acordate unui organ de stat concret este folosit termenul „competență” [22].

În Constituția Republicii Moldova termenul „atribuții” este folosit în art. 66: „Atribuții de bază” – este vorba de atribuțiile Parlamentului, iar referitor la instituția Președinției termenul este folosit în art. 86: „Atribuții în domeniul politicii externe”, în art. 87: „Atribuții în domeniul apărării”;

în art. 94, în ambele alineate se menționează exercitarea atribuțiilor de către Președinte. Referitor la Guvern, doar un singur articol – 96 – folosește direct termenul „atribuții”. În ceea ce privește organele locale, art. 112 alin.(3) stipulează: „Modul de alegere a consiliilor locale și a primăriilor, precum și atribuțiile lor, este stabilit de lege”.

Art. 124 introduce termenul de „competență”, alin.(3) indică: „Organizarea, competența și modul de desfășurare a activității Procuraturii sînt stabilite prin lege”. Art. 133, după ce enumeră în 4 alineate cum se creează Curtea de Conturi și ce exercită, în alin.(5) stabilește: „Alte atribuții, precum și modul de organizare și funcționare a Curții de Conturi, se stabilesc prin lege organică”. În celelalte cazuri se enunță doar acțiunile pe care le realizează un organ sau altul, conform Constituției.

Art. III din titlul VII arată că Parlamentul și Președintele rămîn în funcțiune, iar Guvernul și organele locale ale puterii de stat exercită împuterniciri.

Așadar, în Constituția Republicii Moldova termenul „atribuții” este folosit nu numai pentru caracteristica de fapt a drepturilor și obligațiilor unui organ concret. În diferite contexte el poate fi înțeles ca atribuții concrete, dar și ca o particularitate a drepturilor și obligațiilor cumulate.

Constituția este un document juridic integru și analiza anumitor categorii și concepte, fără a ține cont de conținutul altora, nu poate

duce la unitatea instituțiilor sale juridice. Folosirea de către Constituție a conceptului „atribuții” nu poate fi apreciată fără a ține cont, în primul rînd, de toate aprecierile posibile ale conținutului său constituțional și, în al doilea rînd, de folosirea termenului respectiv în sens larg [23].

Termenul „atribuții” poate fi folosit într-un sens mult mai larg pentru însemnarea întregului ansamblu de posibilități juridice ale statului de a exercita influența asupra relațiilor sociale cu scopul ordonării lor și stimulării dezvoltării. Această concepere ne permite să analizăm din alte poziții conținutul juridic al puterii de stat.

Este greu de închipuit înfăptuirea puterii de stat fără activitatea organelor statului. Chiar realizarea formelor exercitării directe a puterii de către popor poate fi înfăptuită numai prin rolul organizatoric al organelor corespunzătoare.

Prevederile fundamentale constituționale pot da răspuns, într-o oarecare măsură, la întrebarea referitoare la conținutul puterii de stat. În corespundere cu art. 6 din Constituția Republicii Moldova, puterea de stat se exercită pe baza separației și colaborării între puterile legislativă, executivă și judecătorească. Dacă puterea este „exercitată”, adică înfăptuită, și în acest context se are în vedere activitatea organelor de stat, ce realizează atribuțiile de putere, atunci puterea nu poate fi identică cu însuși organul (organul nu poate fi „înfăptuit”).

Înțelegerea puterii de stat ca an-

samblu de atribuții îndeplinite din numele statului de organele sale ne permite să dăm răspuns la întrebarea referitoare la separarea ei pe orizontală și pe verticală, la unitatea puterii de stat și posibilitățile de asigurare a ei, stabilind astfel o formulare terminologică unică pentru diferite categorii juridice.

Separația puterilor nu este separația organelor, ci în primul rînd separația atribuțiilor ce compun conținutul puterii de stat. O confirmare a acestei concluzii o găsim în art. 2 (alin. 1), care fixează: „Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative în formele stabilite de Constituție”. Din conținutul normei urmează că poporul este subiect al îndeplinirii puterii sale. Tot calitatea de subiect o au și organele statului. Respectiv, poporul nu se identifică cu puterea. Puterea poporului este dreptul lui de a forma sistemul de organe ale statului, de a-și exprima opinia prin intermediul referendumului (art.75 al Constituției) și alegerilor libere. Voința poporului în fine determină conținutul legilor, construcția sistemului organelor puterii. Această voință poate să se manifeste atît nemijlocit, cît și prin intermediul reprezentanților poporului în organele alese. Astfel, izvorul puterii (poporul) participă nu numai ca subiect al formării sistemului de organe ale statului, dar și ca subiect care exercită influență asupra volumului de atribuții ale organelor și conținutului legilor.

Susținând că poporul apare ca izvor al puterii, trebuie de avut în vedere că este vorba nu despre înzestrarea persoanelor alese și organelor cu drepturi și obligații concrete, ci despre faptul că lor li se oferă posibilitatea realizării influenței de putere în numele statului.

Prevederile art. 23 și ale altor norme din Constituția Republicii Moldova nu permit identificarea puterii cu organele statului, precum și tratarea puterii ca funcție. Pentru a ne convinge, este suficient să ne referim la art. 2 alin. (2), unde sînt formulate normele ce interzic uzurparea puterii ca o acaparare ilegală a puterii. Este evident, că nu poate fi vorba despre acapararea „organelor” sau „funcțiilor”. Termenul „a exercita puterea” (art. 2, alin. (2)) poate fi înțeles numai ca însușirea atribuțiilor. Această formulă constituțională presupune două variante posibile: prima – acapararea puterii are loc pe calea înlăturării organelor alese sau numite legitim de la înfăptuirea puterii prin modalități nelegitime; al doua – însușirea atribuțiilor care, conform Constituției, trebuie să fie îndeplinite de alte organe (de exemplu, însușirea atribuțiilor de efectuare a justiției de organele puterii legislative sau executive). Respectiv, acapararea puterii poate fi înfăptuită pe calea însușirii atribuțiilor organelor în afara procedurii legale stabilite.

Logica generală de instituționalizare a normelor constituționale și formulările unora dintre ele confirmă abordarea puterii ca ansamblu de atribuții (dar nu ca

organ sau funcție). O abordare analogică se are în vedere și referitor la caracteristica organelor puterii de stat (ansamblu de atribuții) [24]. Astfel, Parlamentul Republicii Moldova este determinat nu ca putere legislativă, ci ca organ reprezentativ suprem și unica autoritate legislativă a statului (art. 60), adică în această normă a Constituției conceptele „puterea” și „organul” nu se identifică.

Conținutul termenului „sistemul puterii de stat” se înțelege ca sistemul organelor de stat. Anume această abordare persistă într-un șir de publicații speciale, care reflectă poziția atât a specialiștilor din domeniul dreptului constituțional, precum și din alte ramuri [25]. Spre exemplu, N.A. Ușakov scrie: „Unitatea puterii de stat constă în faptul că organele de stat, în ansamblul lor, formează puterea de stat unitară, ce acționează din numele statului”. Iar împărțirea atribuțiilor între ramurile puterii de stat unitare se efectuează prin intermediul înzestrării cu competență a organelor sale. „Este cel puțin nerațional a numi aceasta separația puterii sau separația puterilor, deoarece apare iluzia împărțirii puterii de stat, a independenței diferitelor ramuri ale puterii de stat una de alta” [26]. Dacă înțelegem puterea de stat ca ansamblu de atribuții, atunci separația atribuțiilor între organele statului este un proces destul de firesc, ce contribuie la îmbunătățirea organizării raționale a conducerii cu treburile statului, la împărțirea nu numai a drepturilor, ci și a obliga-

țiilor, a răspunderii. În caz contrar apar temeri justificate referitoare la distrugerea sistemului unitar de conducere.

Cercetătorul A.F. Ușakov consideră că dacă prin „sistemul puterii de stat” înțelegem sistemul organelor de stat, atunci se încalcă construcția integrală de organizare a organelor bazată pe principiul separației puterii (inclusiv pe verticală), deoarece în acest caz puterile legislativă, executivă și judecătorească nu pot reprezenta un sistem unitar, adică un ansamblu de elemente unite reciproc, ce formează un întreg. În acest caz este greu de vorbit despre independența și prezența în relațiile lor a sistemului de echilibru și contraechilibru, chiar dacă interpretăm sistemul de organe ale statului în sens larg ca ansamblu al tuturor organelor puterii de stat; analiza unui element izolat al lui nu ne permite să depistăm legăturile lor sistemice reciproce [27]. Putem fi de acord cu prima parte a afirmației autorului citat, conform căreia puterea de stat nu echivalează cu ansamblul organelor de stat, dar nu și cu consecințele ce le deduce din ea, căci unitatea puterii nu contravine separației și colaborării ramurilor puterii, ele pot (iar în statele democratice – trebuie) să coexiste concomitent.

Din cele relatate, putem rezuma trăsăturile puterii de stat, care vor fi caracterizate, făcîndu-se distincție între categoriile filosofice de *trăsătură/insușire* și *calitate*. Dacă trăsătura este o proprietate intrinsecă a unui obiect (însușirea

fiind reflectarea trăsăturii), care se manifestă în raporturile lui cu celelalte, apoi calitatea este ansamblul stabil de trăsături care caracterizează obiectul ca ceva specific și dă posibilitatea de a-l deosebi de alte obiecte. Calitatea se manifestă printr-o mulțime de însușiri, dar nu se reduce la ele. Calitatea este o caracteristică integrată, relativ stabilă a obiectului. În literatura de specialitate este indicat un număr diferit de trăsături ale puterii de stat. Profesorul Gheorghe Avornic menționează în calitate de particularități ale puterii de stat caracterul politic, instituționalizat, puterea de comandă, suveranitatea, vocația globalizării [28].

Puterea de stat este o putere politică, fiindcă se instituie și există pentru a governa, a conduce societatea, reprezentând interesele ei pentru a asigura binele comun, iar în acest scop, folosindu-se de resurse, impune membrilor societății să-și îndeplinească obligațiile.

Caracterul instituționalizat al puterii de stat se manifestă în organizarea acestei puteri, structurarea ei în elemente ale puterii, reprezentând autorități publice, fiecare cu rolul său în realizarea scopurilor conducerii societății. Instituționalizarea mai înseamnă și desprinderea puterii de persoana care o exercită, deci se accentuează caracterul instituțional, și nu personal al puterii.

Puterea de stat este o putere de comandă, pentru că ea instituie reguli obligatorii de urmat, fie că sînt în forma normelor generale,

fie că sînt sub forma dispozițiilor individuale. Puterea însăși în statele democratice se bazează pe aceste norme, în care își găsește expresia reglementarea raporturilor de putere. Puterea de stat dispune de o varietate de resurse pentru a conduce societatea, inclusiv se poate servi de convingere sau constrîngere, de sancțiuni juridice care îi permit să aleagă cele mai potrivite metode de reglementare a relațiilor sociale.

Puterea de stat are vocația globalizării, căci se răsfrînge asupra tuturor persoanelor din statul respectiv și asupra tuturor aspectelor și domeniilor vieții.

În ceea ce privește suveranitatea, considerăm că ea nu este o simplă trăsătură, ci înglobînd mai multe trăsături, inclusiv cele pe care le-am indicat deja, ea se prezintă ca o calitate a puterii de stat, în sensul unui ansamblu stabil de trăsături ce deosebește puterea de stat de alte puteri.

Unii autori subliniază și caracterul democratic și stabil al puterii, dar caracterul stabil în sensul că puterea aparține autorităților, și nu persoanelor este deja prezent în trăsătura puterii de stat ca putere instituționalizată [29].

L. Morozova adaugă la trăsături și faptul că puterea de stat deține monopolul asupra creării dreptului [30]. Această trăsătură a fost deja menționată atunci cînd puterea de stat a fost caracterizată ca putere de comandă, de aceea este în plus, cu atît mai mult cu cît puterea în statul contemporan

nu este un monopolist în crearea dreptului, căci există norme care sînt doar recunoscute și acceptate de puterea de stat.

Referințe bibliografice

1. A. Carpinski, C. Bocancea. *Știința politicului*. Tratat, vol. I, Iași: Editura Universității „Al.I. Cuza”, 1998, p. 32.
2. Ionescu Cristian. *Drept constituțional și instituții politice*, vol. 1, București: Editura Lumina Lex, 1997, p. 271-272.
3. Hans Kelsen scria că este imposibilă existența a două sisteme de norme simultan valabile, deși independente și izolate unul de altul. Vezi: Hans Kelsen. *Teoria generală a statului*. București, 1928, p. 30.
4. Marcel Prelot. *Institutions politiques et droit constitutionnel*, Quatrième Edition Paris: Dalloz, 1969, p. 12.
5. Avornic Gheorghe. *Teoria generală a dreptului*. Chișinău, 2004, p. 70.
6. Drăganu Tudor. *Drept constituțional și instituții politice*. București: Lumina Lex, 1998, p. 203.
7. Малый А.Ф. *Государственная власть как правовая категория*. В журнале: *Государство и право*, 2001, № 3, с. 94.
8. Коркунов Н.М. *Лекции по общей теории права*. - Санкт Петербург, 1894, с. 246.
9. Малый А.Ф. «Государственная власть как правовая категория» // *Государство и право*, 2001, №3, с. 94.
10. Коркунов Н.М. *Лекции по общей теории права*. Санкт Петербург, 1894, с. 250.
11. Малый А.Ф. *Op. cit.*, p. 94-95.
12. Петражицкий Л.И. *Теория права и государства в связи с теорией нравственности*. Санкт Петербург, 1907, с. 192.
13. Малый А.Ф. *Op. cit.*, p. 95.
14. Сорокин П.А. *Элементар-*

JUSTIȚIA ÎN CALITATE DE OBIECT AL DENUNȚĂRII FALSE ȘI AL DECLARAȚIEI MINCINOASE

Anastasia GÎRLEA,
doctorandă

ный учебник общей теории права в связи с теорией государства. Ярославль, 1919, с.90.

14. Малый А.Ф. *Op. cit.*, p. 95.

15. Хвостов В.М. *Общая теория права*. Санкт Петербург, Москва, Варшава, Вильнюс, 1914, с. 15.

16. Малый А.Ф. *Op. cit.*, p. 95.

17. Фабер И.Е., Ржевский В.А. *Вопросы теории советского конституционного права*. Вып. 2, Саратов, 1967, с. 88.

18. Манов Г.Н., *Признаки государства: Новое прочтение*. Политические проблемы теории государства, Москва, 1993, с. 42.

19. Чиркин В.Е. *Элементы сравнительного государственоведения*. Москва, 1994, с. 16.

20. Малый А.Ф. *Op. cit.*, p. 95-96.

21. Ковалев Д.А. *Функция, задачи, компетенция и правоспособность государственного органа*. В журнале: Правоведение, 1985, № 4.

22. Малый А.Ф. *Op. cit.*, p. 96.

23. *Ibidem*, p. 97.

24. *Ibidem*, p. 98.

25. Ушаков А.Ф. *Государство в системе международно-правового регулирования*. Уч. пособие, Москва, 1997, с. 14-15.

26. *Ibidem*, p.16.

27. Gheorghe Avornic. *Tratat de teoria generală a dreptului*, vol. I, Chișinău, 2009, p. 247.

28. Н. И. Матузов, А. В. Малько. *Политология для юристов*. Москва, 2002, с. 64.

29. Л. А. Морозова. *Общая теория права*. Москва: Эксмо, 2010, с. 77.

Activitatea normală a organelor de drept și atingerea obiectivelor nemijlocite urmărite de justiție se realizează, în mare parte, prin mijloace de drept penal. În scopul luptei împotriva atentelor la interesele justiției, legea penală prevede un compartiment (capitol) aparte, intitulat *infracțiuni contra justiției* [1]. Printre frecvențele atentate social-periculoase, care pun în pericol valorile ocrotite de dreptul penal în domeniul realizării actului de justiție, se impun, în special, *denunțarea falsă și declarația mincinoasă*.

Pentru clarificarea esenței denunțării false și a declarației mincinoase, stabilirea obiectului acestor infracțiuni are o importanță deosebită. Totodată, stabilirea obiectului infracțiunii constituie o condiție obligatorie a aplicării corecte a legii penale, a calificării faptelor social-periculoase săvârșite de către persoană. Problema obiectului infracțiunii este nu mai puțin importantă și nu mai puțin profundă, din punct de vedere filosofic, decât cea a vinovăției și cea a cauzalității [2].

Știința dreptului penal recunoaște în calitate de obiect al infracțiunii relațiile sociale protejate prin intermediul legii penale. Opi-

nia asupra obiectului infracțiunii ca asupra unui cumul de relații sociale este recunoscută unanim.

În același timp, prin determinarea obiectului general nu este epuizat conținutul acestei probleme. Specificul oricărei infracțiuni este determinat, în primul rând, de conținutul obiectului generic, în special al obiectului nemijlocit. În teoria dreptului penal, drept obiect generic al denunțării false și al declarației mincinoase este recunoscută activitatea corectă, bazată pe legea a organelor justiției, în vederea realizării sarcinilor urmărite.

În literatura științifică de mai demult era expusă opinia precum că obiectul infracțiunilor contra justiției se referă doar la realizarea actului de justiție de către instanța de judecată. De exemplu, savanta T. N. Dobrovolskaia menționa că „obiectul generic al infracțiunilor contra justiției îl constituie atentarea la efectuarea corectă a actului de justiție de către instanța de judecată” [3].

Savantul I. S. Vlasov determină obiectul infracțiunilor contra justiției ca fiind „realizarea actului de justiție în strictă conformitate cu ordinea, scopurile și sarcinile stabilite de lege” [4].

Acești autori, însă, limitează